

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Electionibus. Consilium XXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

ponitur de consensu in hanc electionem & illius acceptationem, ad administrationem nullâ ratione referri potest; quia hæc duo ipsam administrationem necessariò præcedere debent, priusquam de confirmatione agi, aut ad illam contendere possit: inò in conditione conferendæ confirmationis hoc ponitur, si electus in electionem consentiat, *c. Cum in iure peritus 33. De elect.* cum etiam privetur electione, qui in illam intra præscriptum à jure tempus consentire & acceptare differt, *c. Quam sit eod. tit. lib. 6.* Ut nec in eo administrationis aliqua libertas constitui potest, quòd hic electus post electionem, consensum, & acceptationem, passus sit se in choro intronizari & installari, & sibi locum Decani in Capitulo assignari: * nam & hæc plerumque confirmationem antecedunt, continentque dumtaxat consensus & acceptationis evidentiorum declarationem, ideoque etiam in usu & consuetudine statim explicari solent in die electionis, & in momento declarati consensus. Vnde Guilhelmus Mandagotus vetus juris Interpres scribit, in *tract. De elect. parte 1. n. 35.* quòd quamvis non sit jure cautum, quia tamen sic exstitit hætenus observatum, debeat electione factâ, *Te Deum* laudamus solemniter decantari, & installari seu intronizari electus, & si præsens fuerit in cathedra collocari: sic quod in proposito fuisse in loco Decani ad intrusionis speciem aliquam referri non possit. * Quinimò quòd majus est, si installatus seu intronizatus benedictionem populo dederit, dici non possit administrasse, aut vitium intrusionis incurrisse, *Oldrad. consil. 246. Questio est, Phil. Francus in d. cap. Avaritia n. 8. ex sententia Ioan. Andree ad Specul. tit. De elect. §. consequenter.* Quo etiam fit, quòd verbalis quæcumque possessionis apprehensio, quæ per præmissa constituitur, ad administrationem & ingestionem referri non possit, * quia administratio non consistit propriè in verbo, scriptura, vel signo; sed in reali actu illius, quòd nemo sine jure & titulo Prælatuæ post confirmationem agere seu facere potest, disponendo de rebus ad dignitatem & Ecclesiam spectantibus, *d. c. Nos de elect.* Ideoque constitutio, in *d. c. Avaritia*, poenalis contra administrationem se ante confirmationem ingerentes, non reprobatur aliquem actum, nisi qui jure alioqui prius reprobatus est: qualis constitui non potest in dicta verbali possessionis approbatione, quæ abuliva est juris magis, quam facti, *Oldrad. d. consil. 246. Hieron. Gabrielus conf. 199. Vacante Canonicali n. 4.* * Quamobrem nec in eo, quòd progrediendo ulterius hic electus, requirente & exigente Capitulo, juramentum eidem Capitulo præstiterit, administrationis actus constitui potest: nam nihil vetat, quin & hoc confirmationem, tamquam certius preparatorium ad illam, procedere possit; sine quo Capitulum illi etiam confirmato administrationem rerum spiritualium & temporalium Prælatuæ non permitteret: ita ut evidenter inde percipiatur partem administrationis in hoc juramento non consistere, sed velut necessarium aut saltem ultimum antecedens; sic quòd satis sit, nullo jure hunc actum ante confirmationem prohibitum esse. * Vnde inter actus administrationis collocatur receptio juramenti à subditis clericis, quam facit electus, *c. Qua-*

liter de elect. non etiam hæc præstatio juramenti: & ob id expresso jure cautum est, in *can. 1. & ult. vi. 11. q. 3.* quòd hujusmodi juramentum tam ante, quam post confirmationem præstari possit, & præstitum nullum faciat impedimentum confirmationi; potissimum quòd proponatur ita in hac Ecclesia observatum semper fuisse. Quæ observatio etiam si alioqui hic actus jure improbatus esset, omninò excusaret à vitio, & à poena intrusionis ex dicta constitutione: idque indubitatè, cum is, qui prædicta preparatoria consensus, acceptationem, intronizationem, possessionis acceptationem & juramenti præstationem fecit, ulterius non progreditur; sed desistit, nec aliter administrat, nec fructus percipit, *Gabriel. d. conf. 199. num. 4.* ut in proposito factum esse credimus. Per quæ satis etiam expedita est questio, quæ tertio loco proponitur.

Quarta questioni insistendum non est: cum enim in discussione primæ deductum sit, hanc, de qua agitur, electionem validam & Canonicam esse, frustra quaeritur de alia electione faciendâ; cum illa fieri non possit, quamdiu prima subsistit, * *II* quia per eam, & illi accommodatum consensum, quaeritur electo jus non tantum ad rem, sed etiam in re, ut plerique existimant, *Ioan. Selva in tract. de ben. p. 3. q. 1.* revocabile quidem ex causa per superiorem, non etiam per ipsos eligentes, qui jus acquisitum electo per novam electionem tollere non possunt. Hoc tamen obiter addimus, præsupposito, quòd electio esset vitiosa, ad novam electionem transitum fieri posse sine præcedenti prioris electionis cassatione judiciali; idè quòd ipso jure nulla sit electio, quæ non observat præscriptâ à jure forma facta est, *d. c. Quia propter §. aliter.* Quòd latius non prosequimur, cum hic sit Canonica & valida electio, quam Capitulum omnibus modis tueri debet, & minimè scrupulosè affectare occasiones illam subvertendi & variandi.

De Electionibus.

S V M M A R I V M

Electio Ecclesiastica.

1. Hereticus vel rebellis semper non est, qui apud hereticos vel rebelles manet.
2. Electionem non visat occulta eligentis excommunicatio.
3. Electio est pars fructuum beneficii.
4. Nobilitas non vitatur ex ignobilitate matris.
5. Nobilitas an & quando amittatur per sordidas artes.
6. Mercator quis sit.
7. Nobilitas nativitate acquisita filio non perit, si patris postea amittat nobilitatem.
8. Ordo ad beneficium requisitus quando adesse debeat.
9. Clericus non gestans habitum clericalem quando privetur beneficio.
10. Advococationem exercere quomodo possit Clericus.
11. Electio Ecclesiastica quo loco fieri possit.
12. Electio vitatur ex defectu citationis omnium, qui eligere debent, & quando non.
13. Dismembratio Ecclesiarum & provinciarum privilegia non tollit.
14. Instrumenta in actis reperta, si non constet de illorum exhibitione, non probant.

35. Electio.

15. Electionis & collationis votum datum ante vacationem est nullum.

16. Clauis in la virat electionem.

17. Vicarius Episcopi an interesse debeat electioni cui Episcopus absens vel mortuus interesset debet.

CONSILIVM XXI.

MULTA in medium ultro citroque adducuntur tam pro oppugnanda quam sostenenda electione, quae de persona Domini Nicolai Daman V. l. Licentiatum tertiâ mensis Septembris hoc currente anno 1587. facta est ad Canonicatum & praeendam in Cathedrali Ecclesia Gandavensi per electionem ejusdem Ecclesiae appropriatam personae nobili d. eccl. illius in pure Canonico vel theologiae Doctoris aut Licentiatum; ad eum finem, ut dicta electio per illius instigum Dominum Archiepiscopum vel irritetur, vel cassetur, vel confirmetur; ut merito singulae oppugnationis seu objectionis causas sint examinanda & expendenda, quas vires illae in hac contentione habeant.

Et ut initium faciamus ab ipsa causis, quas putamus vel nihil, vel parum momenti habere, ad infirmendam hanc electionem, in primis obijciuntur duobus ex his eligentibus, defectus idoneae qualitat. Et quidem Domino Guiljelmo Valerio dictae diocesis Officiali inhabilitas; ex eo, quod his turbidis temporibus apud haereticos permanerit; & sic favendo haereticis in excommunicationem incidit, c. Excommunicatus 12. de haereticis, idoque nec activum, nec passivum electionis jus habuerit, cap. illa 39. de elect. Sed ea obiectio in re praesenti non sufficit; eo quod de causa hujus excommunicationis, hoc est, quod hic D. Guiljelmus apud & inter haereticos relederit, nullo modo constet, & si constaret, cum nihil proponatur nisi de sola residentia seu commoratione in loco, ubi haereticis viget, & haeretici rerum potantur, nihilo magis id sufficeret ad constituendam hujus eligentis inhabilitatem ex vicio excommunicationis; t. ob id, quod sola commoratio Ecclesiasticorum apud haereticos, si favor & cooperatio cesset, ut plerumque contingit his, qui ob metum amissionis bonorum suorum, aut qui quo se alerent in alia regione non haberent, eos non involvat vel crimini vel contagioni. Ut nec rebellis adversus Principem saecularem dici potest, qui per tyrannidem vel rebellionem occupatam republicam, inter rebelles metu amittendorum bonorum suorum manet, Thomas Grammat. decis. 18. n. 10. Decimus consil. 604. In causa illustra, Hieron. Gratius consil. 5. Thoma tale est vol. 1. Involuntarius enim magis est, quam voluntarius, qui sic manet; quem ob id Baldus, consil. 96. Proponitur. vol. 3. vult dici invitum, seu passivè, non activè rebellem, si non accedat quoque cooperatio in malo, de quo in specie nihil in hac objectione proponitur. Et saepe magni etiam meriti, & minime reprehendenda, sed plurimum collatanda est hujusmodi residentia seu commoratio Catholici sacerdotis apud haereticos: de qua re extrat apud D. August. Epistola ad Honoratum Episcopum Epist. 180. Quemadmodum etiam hic D. Guiljelmus pro excommunicatione nunquam per suos confratres habitus, aut

reputatus fuit; sed ex adverso pro homine integritatis conditionis, cum eo, ut tali, convertendo: t. ita ut hujusmodi occultae excommunicationis vitium, si vel hoc subellet, non vitare hanc electionem; Panor. in 2. Veritatu. versic. nunc venio ad secundum membrum de dolo & conum. Felinus in c. Si vero desent. excommuni. Steph. Bartrah. consil. 74. Si dominus Petrus vol. 1. parte 2.

D. & Magistro Carolo vander Varent obijciuntur defectus juris in Canonicatum, quem in dicta Ecclesia obtinuit, ex defectu requisitae ad illum qualitat. quod scilicet non existat Doctor aut Licentiatum Decretorum, sed dumtaxat in iure civili. Caterum nec de hac objectione extrat aliqua probatio, & verosimilitudinem nullam habet; ob id, quod sit, diuque fuerit in hujusmodi Canonicatus possessione, scientibus & patientibus alijs collegis, alios simili modo appropriatos Canonicatus possidentibus; quos non est verosimile illum electuros fuisse, si requisitam qualitatem non habuisset. Et consideratio dictae indubitatae possessionis hoc efficit, ut quemadmodum propter illam jus & facultatem percipiendi fructus praebendae seu Canonicatus habet, ita quoque jus electionis & collationis, quod illi annexum est: electio enim & collatio inter fructus praebendae ac beneficii computantur. t. Ideoque, ut vacante praebendae seu beneficio fructus durante vacatione percepti servari debent futuro successori, ita quoque collationes beneficiorum, quia fructuum loco habentur, cap. illa Ne sede vacan. c. Quia saepe de election. lib. 6. Clem. penult. eod. tit. gloss. in cap. Cum olim De maior. & obed. & in c. Sicut nostrum De iur. iur.

Persona electi obijciuntur, quod requisitam qualitatem nobilitatis non habeat; utpote natus ex patre mercatore & naviculario, & matre plebeia. Sed contraria probatio, quam electus sufficienter fecit, de Nobilitate nominis & familiae de Daman per arma & ulum armorum ejusdem familiae, per connubia cum nobilibus, per exercita officia publica per solos nobiles exerceri solita, facile discuit hanc objectionem, accedente praesertim confessione illius, qui hanc objectionem fecit, per quam confitetur M. Nicolaum gerere nomen patris nobilis familiae. t. Quam ex patre acceptam nobilitatem non contaminat plebeia conditio matris dicti M. Nicolai: nam nobilitas etiam si augetur & illustrior reddatur ex nobili conditione matris, ex eadem tamen matris ignobilitate non efficitur ejus filius ex nobili patre natus ignobilis; quia ex legitimis nuptijs natus, quoad familiam, dignitatem, & nobilitatem personae sequitur patrem, non ventrem seu matrem, l. Cum legitima ff. De statu hom. & ibi elegans glossa, l. Liberum in fine ff. De Senatoribus.

Sed nec illud in consideratione habendum est, quod pater dicti M. Nicolai dicatur fuisse Mercator & navicularius de collegio seu ministerio naviculariorum; & quod naviculariorum & mercatorum munus sordide artis sit, l. 2. c. De pradijs & omnib. reb. navicul. lib. 11. & per exercitium sordidarum artium amittatur semel ex origine, vel ex privilegio acquisita nobilitas, l. Ne quis c. De dignit. lib. 12. l. Nobiliores c. De commier. & mercat. ob id, quod non constet, neque etiam satis alle-

gerur,

geur, quod pater D. Nicolai naves aut mercaturam exercuit, sed hoc tantum, quod in sua vita vult sit privilegio sui ministerij, ut truncus nauta in civitate Gandaveni, sicut videre licet ex injuratis testimonijs seu certificatione & subscriptione sex personarum sic de statu & conditione quondam Nicolai Daman Patris dicti M. Nicolai attestantium: sordidarum enim artium reale exercitium, non ius collegij aut immunitatis, vel privilegium illius, tollit seu contaminat nobilitatem, *Iacobus Mandellus cons. 43.* Vltique adeo, ut si quis vere aliquando exercuerit artes sordidas, interea quam exercuit amittat quidem privilegia nobilitatis, quae tamen recuperat, si ab ijs desistat, *l. 2. in princ. ff. De Decurion. Guido Papa. decis. 196. Tiraq. de nobilit. c. 27. nu. 5. Chassan. ad consuet. Burg. Rub. brig. 4. des droits & appartenances à gens mariez § 1. ad V. ventre gene nobles. nu. 31.* Ad exemplum clerici mercatoris seu negotiatoris exercentis, qui propter huiusmodi exercitiū tantisper privatur privilegio clericali quam illi insitit, sed desistendo illud recuperat *a. fin. De vita & honest. Cleric. § 1.* Cum etiam mercator seu negotiator non dicatur, nec mercatorum aut naviculariorum privilegium gaudeat, qui tantum matricula seu albo illorum adscriptus est sed, qui re ipsa actus mercantiles seu nauticos exercet; ut expresse iure cautum est & in mercatoribus & in navicularijs. *l. Qui sub praetextu §. C. De sacros. Eccles. l. Semper §. quibusdam. ff. De iure immuni.* Eoque pertinet Divorum fratrum Graecum, rescriptum, *m. d. l. Semper §. divinitus*, quo responderunt, quod licet an corpore seu collegio naviculariorum quis sit, navem tamen vel naves non habeat, nec omnia huiusmodi corpori seu collegio congruentia habeat seu faciat, non potest uti privilegio navicularijs indulto. Oportebat itaque ad contaminandam vel obfuscamdam dicti M. Nicolai nobilitatem ex actu paterno specialiter allegare & probare, quod idem pater tota sua vita usque ad mortem perseveraverit in exercitio mercantili aut nautico. Imo & hoc praeterea, quod idem pater in huiusmodi actu seu exercitio fuerit tempore nativitate eiusdem M. Nicolai. Si enim eo tempore talis non fuit, statim in momento nativitate ipsius in eum transfusa fuit patris nobilitas, non ex privilegio, sed ex genere obventa, & per stemmata de gradu in gradum derivata, *l. Senator C. De dignit. lib. 12. l. Senatoris filius ff. De Senatorib. quae semel illi acquisita*, ob quamcumque postea supervenientem patri calamitatem, sive ex casu, sive ex eius delicto, nec tolli nec labefactari debet vel potest, *§. sed etsi quis versic. quia non debet calamitas insit. De ingenuis. l. Crimen. 26. ff. De penis. Praetertim quoad honores & dignitates, l. 2. §. nullum ff. De decurion.* Quinimo amplius dicimus, quod quamvis pater ad liberos suos, ante obitum privilegium natos, non transmittat nobilitatem per eum ex privilegio acquisitam, si semel illam ex quacumque causa amiserit; transmittatur tamen, & filio non adimatur illa quae per patrem primum acquisita non est, sed quae illi à genere seu gentilitio iure tributa fuit, ut eleganter rescriptum est ab Alpheno Iureconsulto, *m. l. Eum qui vers. quae vero non à patre. ff. De interdicti. & relegat.* & ab Andrea Tiraquello diligentissimo omnium eorum, quae ad nobilitatem vel sustinendam, vel tollendam

quoquo modo pertinent, examinatore, comprobatum, *in tract. De nobilitate c. 35. nu. 3.* Cum igitur haec nobilitas familiae Daman, & eius armagentilitia sint antiquissima, illiusque initia superent omnem hominum memoriam, & existisse vltra ducentos annos satis probatum sit, frustra obijciuntur hae patris sui qualitas ex mercantili aut navicularia conditione, ad vitandam seu impugnandam hanc electionem.

Prout etiam, frustra impugnatur ex eo, quod M. Nicolaus, post factam hanc de sua persona electionem habitum laicalem non deseruerit, sed in solito laicali habitu perseveraverit, & praeterea in Concilio Flandriae Advocatum gesserit; quali ex eo inferri possit, quod animum ad ecclesiasticum statum progrediendi non habuerit, & se hanc electione dignum non fecerit: nam cum constet eum esse clericum tonsuratum, ex literis suae tonsurae clericalis exhibitis, capax fuit huius Canoniciatus, cum adeo & ibi gloss. penult. De rescript. cap. Ex literis De transact. etiam si in Cathedrali Ecclesia sit constitutus. Vltique adeo, ut nec talem adeptus, cogatur majores aliquos ordines suscipere, nisi aliquis eorum huiusmodi Canoniciatus, vel ex fudatione vel incumbens divini officij necessitate, sit omnino annexus: ut etiam decretis sacri oecumenici Concilij Tridentini esse constitutum, *sess. 12. c. 4. De reform. & sess. 24. c. 11. De reformat.* Imo etiam tunc, cum aliquis ex maioribus ordinibus ad retinendum huiusmodi Canoniciatum requiritur, non est necesse, in eo ordine esse eo tempore, quo talis Canoniciatus acquiritur; sed sufficit eum, in ea aetate esse, ut possit talem ordinem intra annum, seu intra tempus à iure constitutum acquirere, *d. sess. 24. cap. 12. ** Et quamvis clericus in clericali habitu sese gerere debeat, non gerenti tamen non est imposita poena privationis beneficii vel officij Ecclesiastici; multo minus incapacitatis ad obtinendum beneficium Ecclesiasticum: sed dumtaxat pro prima poena suspensionis à clericali officio, & beneficio Ecclesiastico, illiusque fructibus, non ipso iure, nec statim, sed post reprehensionem, admonitionem & mandatum Ordinarii, *Clement. 1. De vita & honest. Cleric. Conc. Trident. sess. 14. cap. 9. De reformat.* Cum alioqui nec proponatur, nec constet, quod laicali habitu M. Nicolaus utatur, qui clericus non conjugato minus congruat secundum sacros canones, *c. Clerici officia De vita & honest. Cler.* sed magis praesumptio sit, ipsum in decenti & togato habitu incedere, cum proponatur esse inter Advocatos in Concilio Flandriae, qui ex consuetudine & statutis Curiarum semper seu plerumque solent esse togati, & togatorum nomine honorari, *vl. C. De postul. l. Ne quis l. Si quis De togatis C. De advocat. divers. iudic. ** Quod quidem officium & functio Advocationis ipsum M. Nicolaum per se inhabilem aut incapacem ad obtinendum hoc officium non facit; quia advocationis officium exercere etiam coram iudice saeculari, non est clericis simpliciter dumtaxat tonsuratis, in nullo maiore ordine constitutis, prohibitum, nisi etiam Ecclesiasticis stipendijs sustententur, *c. 1. & ibi gloss. in v. stipendijs. De postulan.* Cum ergo non allegetur, quod M. Nicolaus stipendia aliqua ab Ecclesia habeat, nullam irregularitatem aut inhabilitatem

litatem contraxisse dici potest ex solo exercitio ad vocationis; quod per se tam laudabile est, & maximis præconijs extollitur & commendatur, *l. Advocati C. de advoc. divers. iudic.* Quod quidem ad vocationis officium ante susceptum, ob id deferre non debuit, nec se omnino ad statum Ecclesiasticum, & vitam Canonicam convertere, ob solam hanc electionem, per quam etiam jus ad rem, non tamen plenum in re adhuc acquisivisse dici potest, ante illius confirmationem, nec ante lapsum tempora, quibus electio adhuc impugnari potest, *c. Transmissam de elect. gloss. in c. Quanto 63. distinct.* Ut merito ante confirmationem, seu lapsum tempora impugnandi electionem, non cogatur prioris vite statum mutare, & se in totum Ecclesiasticam seu Canonicam vitam conformare.

Obijciatur quoque huic electioni, ex vitio formæ, quod sit celebrata in privata domo præfati Officialis, non in Capitulo aut alio decenti loco præfate Ecclesiæ: sed nec hæc obiectio ad illam irritandam sufficit. * Et si enim, plerisque locis mentio fiat de electione; modo in Ecclesia, modo in Capitulo, modo in Choro facta seu faciendæ, *c. Cum teira 14. c. Consecravimus 10. de elect. gloss. 2. in cap. Qua fronte. De appell. Lud. Roman. consil. 351. Queritur primo. n. 19.* nullus tamen extat locus, in quo pro formæ necessitate seu substantiali præscribatur, quod in Ecclesia, aut alio illius loco fieri debeat, vel quod alio loco facta electio, nullius sit momenti vel irritanda: ita ut quocumque loco honesto facta, si aliud non adit vitium, ratione congrui loci impugnari aut cassari non possit, *Mandatum in tract. de elect. cap. 20. Petrus de Baxo in suo Directorio elect. part. 3. cap. 13.* præsertim si ex consuetudine extra Ecclesiam celebrari aut fieri soleat, *Panor. in c. Quod sicut n. 2. de elect. Franc. Marci 9. 97. n. 2. parte 1.* Quod in electione horum novem appropriatorum Canonicatum facilius admittendum est; ob id, quod hæc electio non pertineat ad omnes dictæ Ecclesiæ Canonicos Capitulares, sed dumtaxat ad Episcopum & reliquos novem huiusmodi appropriatos Canonicatus possidentes: ita ut tanto facilius quicumque locum honestum ad eligendum sibi constituere possint, cum ad illos solos in ea qualitate pertineat; & in ipsa Ecclesia, vel illius Choro aut Capitulo, ad quæ omnibus alijs de gremio ejusdem Ecclesiæ patere debet accessus, facile turbari aut interpellari possit actus electionis. Satis igitur est, quod hæc electio sit facta in honesto, aperto, minimeque abstruso aut clandestino loco, ut excusetur à vitio clandestinitatis, quam jus in electionibus improbat, *cap. Quia propter S. fin. de elect.*

Restat impugnatio hujus electionis ex ommissione seu requisitione Domini Petri Laræi qui unus quoque est inter hos sic qualificados Canonicos: quæ sanè potens admodum est ad subvertendam totam hanc electionem, etiam si cætera omnia vitio careant. † Nam ad electionem Canonicam vocandi sunt solemniter omnes, ad quos electio quoquo modo de jure vel consuetudine spectat seu spectare potest: non tantum in loco vacantis Ecclesiæ seu beneficii præfentes, sed etiam absentes in eadem provincia, *c. Coram 35. de elect. nisi consuetudo exierit in contrarium, c. Cum in Ecc. Conf. Wameli. Tom. 1.*

electis & ibi gloss. De præben. lib. 6. quippe ommissa hæc citatio seu vocatio absentium, etiam si unus tantum sit absens, inducit absentium seu absentis evidentem contemptum: unius autem contemptus plus obest factæ electioni, quam multorum contradictio; *d. c. Quod sicut 6. Venerabilem 34. cap. Bone 36. de elect.* Cum igitur evidenter constet, hunc Dominum Petrum absentem non fuisse citatum, & si non aperte constaret, non citatum esse præsumeretur, *gloss. in d. c. Quod sicut 28. in v. vocatos.* infirmamanda omnino est hæc facta electio, *in d. c. Quod sicut.* Et sic nihil solici nobis occurrit ex quo à vitio in forma commisso, hanc electionem excusare possimus; præsertim cum de contraria aliqua consuetudine non constet: sed ex adverso constet generalem illius provinciam, sicuti & totius Regni Franciæ consuetudinem esse, quod absentes vocari debeant ad electionem, ut testatur Pontifex, *in cap. in Genesi 55. de elect.*

Et quamvis eadem provincia per transactionem inter Carolum Quintum Imperatorem & Franciscum Primum Regem Franciæ pridem fuerit dismembrata à Regno Franciæ, & ab illius superioritate & obedientia substracta, jura tamen, privilegia, & consuetudines, quas prius ante dismembrationem habuit, non amisit, sed retinuit. Ut in illa celebri divisione & dismembratione Archiepiscopatus Tholosani, & erectione plurium novorum Episcopatum constituit Ioannes vicesimus secundus Papa, *c. Salvator. De præben. in Extravag. communib.* ut scilicet decem seu dismembratæ Ecclesiæ ab alia retineant privilegia & jura, quæ ante dismembrationem & dismembrationem habebant. Unde etiam est, quod quæ Regi Galliæ in suo Regno ex privilegio competunt jura regaliorum, Regi quoque Catholico nunc competant in Ecclesijs provincialium à superioritate Regis Galliæ dismembratarum, & Regi Catholico appropriatarum, *Arnulph. Rufus in tract. de iure Regal. in 5. parte præfat. Carolus de Grassalis lib. 2. de Regalibus Franciæ. cap. 1.* Quod extra dubitationem est in privilegijs & iuribus realibus, quæ Ecclesijs ipsis, non personis certis adherent, ut latè in similibus terminis respondit Oldradus, *cons. 267.* Divisio enim & dismembratio hæc, ut inquit Guilielmus de Monte Lauduno, *in c. Sedes Apostolica De concess. præben. in Extravag. Ioan. xxii. in v. remansissent.* operatur tantum effectum pro quo facta est; nec ad alia se extendit, nec in alijs casibus præbet præjudicium alicui, sed juvamen: ita enim fieri intelligitur locorum ordinatio, ut singulis sua jura serventur inviolata, *c. Quia monasterium, in fine de relig. domib. Rebuff. in præxi benef. parte 1. tit. de elect. in collegiat.* Proinde ut ante dismembrationem Episcopatus Tornacensis & erectionem hujus Episcopatus Gandavenis hæc consuetudo vocandi absentes ad electionem vigeat, ita quoque nunc adhuc vigere censetur. Quod vitium contempti seu non specialiter vocati illius D. Petri non remouetur nec excusatur per hoc, quod inter instrumenta Reverendissimo Domino Archiepiscopo transmissa, reperitur notariale instrumentum sub data decimæ septimæ mensis Iulij anno 1580. quo continetur procuratorium seu mandatum D. Cornelio vander Haghe, uni ex dictis

d'ctis appropriatis Canonici per præfatum D. Petrum datum, ad specialiter eligendum ad hoc controversum Canonatum M. Ioannem Martini; ob id, quod non constet hoc instrumentum tempore electionis, aut ex ea factæ collationis, fuisse referatum aut exhibitum. Prout etiam nemo ex Dominis Canonici, qui huic electioni interfuerunt, de hoc procuratorio exhibitio vel referato deponit; præter Dominum Valerium, cui soli hac in re credi non debet, eoquæ minus, quod is huius contemptus, & hac in parte vitiosa electionis & auctor & director fuerit: potissimum quod præfatus Dominus Cornelius sic, ut asseritur, constitutus Procurator, nihil de hoc procuratorio deponat.

Quamvis igitur dictum Procuratorij instrumentum à falsitate excusari, & veritatem continere præsupponi possit; nullius tamen momenti est, ad eum effectum, ut per id huic electioni effectualiter interfuisse dici possit D. Petrus: ob id, quod non constet illud præfato D. Cornelio, aut in Capitulo fuisse exhibitum. De qua tamen exhibitio per acta constare deberet; nec sufficere posset illud casu, vel ex calliditate alicujus inter instrumenta seu acta Capitularia inveniri, nisi etiam de reali exhibitione illius debito tempore facta appareat: nam sine huiusmodi reali exhibitione tempore debito in actis registrata, constare nequit 14 de voluntate partis, an eo verè uti voluerit.

Vnde est quod instrumenta quæ in actis judicialibus seu in illorum sacco, vel apud Notarium causa inveniuntur, si non constet de illorum formali exhibitione, nihil probent, & ad causam sint inutilia, Innocent. in cap. Quoniam contra falsam n. 4. De probat. Ioan. de Amici cons. 137. Redemptoris, v. 4. Celsus Hugo consil. 46. Ex meritis n. 5. Sed & si constaret de illius reali exhibitione in momento faciendæ electionis coram eligentibus facta, nihilo magis prodesset; eo quod non illud etiam constet, præfatum D. Cornelium huiusmodi mandatum suscepisse, atque eo suscepto, secundum tenorem illius, personam D. Ioannis Martini elegisse. Mandatum enim sine ipsius susceptione per constitutum mandatarium facta, nullius per se momenti est, cum nemo mandatum suscipere teneatur, & non nisi susceptum exequi cogatur, §. Mandatum instit. De mandato. l. Inritus C. De procurat. Quod minorem habet dubitationem ex eo, quod præfatus D. Cornelius in hac electione non elegerit præfatum D. Ioannem Martini (de quo solo præcisè loquitur mandatum per relationem ad clausam & obseratam scedulam votum dicti M. Petri de persona M. Ioannis continentem) sed M. Simonem. Vnde evidenter constat, quod hoc mandato uti noluerit; prout nolle iure illi permittitur, cap. si quis iusto §. Absens De elect. lib. 6. & si uti voluisset, seu uti voluisse constaret, adhuc non sufficeret huiusmodi mandatum, nisi etiam constitutus procurator, post acceptas literas mandati, personam in obserata scedula nominatam, ipse quoque in electionis momento illam nominando, nomenque eius exprimendo, huiusmodi mandatum fuerit exequutus; nam mandatum de nominando seu eligendo etiam certo homine, non est nominatio seu electio; & sic apertura ipsa huius voti seu ob-

seratæ scedulæ votum continentis, per se nullo modo sufficit, gloss. in d. §. Absens in v. votum & in v. exprimendum. in d. quod amplius est, hoc addimus, huiusmodi mandatum seu procuratorium per se nullum, & propterea inutile fuisse, & consequenter vel multo magis dicti voti expressionem in præfacta obserata scedula comprehensam; ob id, quod illa contigerit decima septimâ Iulij, quo die nondum vacabat hic Canonatus; sed vacatio illius, per resignationem procuratoris ad hoc constituti, primum contigerit decima octavâ dicti mensis Iulij: ita quod ex huiusmodi procuratorio argui vel dici non possit, præfatum D. Petrum tempore dati mandati, & conscripti voti, habuisse scientiam vacantis huius Canonatus, sed erroneam dumtaxat opinionem; ut de illius contemptu dubitari non possit, ideoque idem M. Petrus postea de huiusmodi contemptu & nullitate dictæ electionis merito protestatus fuerit. Nec potest huiusmodi procuratorium aut votum dicta die decima septima Iulij datum, trahi ad futuram vacationem; ob id, quod præcisè loquatur de vacatione præsentis tunc existente, non de futura: ut verba præsentis temporis non trahuntur ad futurum, l. Si à colonis 89. De verb. oblig. licet futura facilius trahantur ad præsens ac præteritum, l. Verbum oportebit 8. l. Verbum eius 123. De verbis significat.

Quia igitur hoc Domini Petri votum factum est ante vacationem huius Canonatus, pro nullo est: ut nulla etiam est collatio beneficii ante debitum tempus, & præsertim ante illius vacationem, facta; sic quidem nulla, ut postea sequatur verâ vacatione, non convalescat, cap. 2. De præben. lib. 6. Boerius dec. 70. Rebusus in praxi benefic. tit. De devol. n. 32. Quinimodò citatio ad faciendam electionem facta ante vacationem beneficii, est ipso iure nulla, d. c. Bone 34. De elect. & per consequens constitutio procuratoris per absentem ad faciendam electionem facta. Sic quod inexcusabiliter constet hanc electionem; contempto M. Petro factam, omnimodo esse vitiosam. * Eoque magis quod in illa faciendâ, affectata sit per præfatum D. Valerium satis manifestè clandestinitas, cap. Quia propter §. ult. de elect. non per hoc quod in privata sua domo facta sit (id enim superius excusavimus:) sed quod per collegas jus electionis habentes, antea non statuto termino seu die quo electio fieri debebat, suâ solius auctoritate, ex abrupto & præcipitantiis, horâ non satis congruâ, nullo iusto temporis intervallo interpolito vel dato, eadem penè hora facta sit electio, quâ citatio; & hæc quidem non per Capituli ostiarium aut alium officiarium, nec per aliquem Notarium, sed per proprium ministrum, non indicata causa, ob quam illa hora tam præcipitanter ad domum Domini Valerij vocarentur; non obstante etiam contradi- ctione duorum vocatorum, videlicet Domini Ioannis Archipresbyteri, & Balduini; utroque contendente tunc adhuc differendam esse electionem, & horum altero ante factam per reliquos quatuor hanc electionem, recedente. Quæ clandestinitas augetur etiam ex eo, quod hæc prætenfa electio facta sit, nullo adhibito Notario, duobus post eam factam primum adhibitis, in publicatione huius electionis.

electionis, & collationis ex hac tali electione per eos facta; prout hi testes interrogati aperte testificantur. Ex his enim & similibus causis inducitur vitium clandestinitatis, imò nullitatis factæ electionis, Mandagor. in tract. de elect. c. 3. & multis alijs. Pet. de Bixio in Directorio elect. c. 4. & 6. tertia pars. Quæ latius demonstrare necesse non est; cum ablit unicum vitium contemptus, quod per se solum sufficit, etiam si alia plura objecta facile discutiantur: in concursu enim plurium vitiorum seu impedimentorum, vis vitiandi & impediendi actum manet, quamdiu omnia sublata non sunt, vel unum dumtaxat superest, cap. 2. de filijs presbyt. lib. 6. l. si non lex 8. De hered. inst. l. si domus de servit. urban. prad. Quotquot enim sunt impedimenta seu vitia, tot debent illorum esse sublationes, ut actus valeat & effectum consequatur, l. de pupillo 5. §. si in pluribus 16. de novoper. nuntiat. gloss. in c. cum pro causa in verbo, tamquam excommunicatum De sent. excommuni.

Vnde etiam scrupulosius discutiendum non est, ane hanc electionem etiam vitiet contemptus Domini Decani dicte Ecclesiæ & Vicarij vacantis Episcopatus, qui præfens ad hanc electionem citatus non fuit; sufficit enim, ut diximus, vel unum præfatum D. Petrum solum esse contemptum, d. c. Bona. * Quamvis alioquin hic articulus, an Vicarius Episcopi eo vivente, vel eo mortuo, per Capitulum continuatus, aut pro administratore constitutus, electionibus, quibus Episcopus interesse debet vel potest, absente vel mortuo Episcopo, adhiberi seu admitti debeat, per omnia non sit expeditus; & facilius sustineri fortè posset cum hoc temperamento, ut si alij eligentes velint admitti possint, sed ijs invitis se electionibus ingerere non debeat; ob id, quòd ut collationes, ita quoque electiones sint inter fructus ipsius Episcopatus, uti superius dictum est: ideoque ut vacantium beneficiorum collatio ad Vicarium non pertinet sive vivo, c. ult. De offi. Vicarij lib. 6. sive mortuo Episcopo & Ecclesiâ vacante c. illa, Ne se de vacante; ita nec electio, cuius ius personæ coheret, nec generali mandato mandatum intelligitur, d. c. ult. Quod tamen pro certo & indubitato non statuimus, cum hæc quæstio sit extra necessitatem propositæ rei, & resolutionis ejusdem.

Concludendo itaque existimamus, hanc electionem esse ex forma, non ex inidoneitate aut indignitate personæ, vitiosam; & ob id ad aliam ritè, & legitimo modo de novo faciendam, per eosdem etiam eligentes, vocatis omnibus absentibus, progrediendum esse: prius tamen per Reverendissimum Dominum Archiepiscopum cassatâ & irritatâ hæc priore electione per declaratoriam sententiam, quòd hæc electio sit & fuerit vitiosa, & ob id irritanda ac cassanda; illaque sic irritâ & cassatâ, permittendum electoribus, ut ad novam seu aliam faciendam ritè, debite, & legitime procedant: nam sine præcedente hac declaratoria sententia, cassatione, seu irritatione hujus prioris electionis, non posset sine nullitatis vitio procedi ad aliam seu novam, c. Auditis 29. c. Super eo 12. c. Consideravimus 10. De elect. Petrus de Bixio in d. Directorio cap. 5. Pars prima.

In qua nova electione iterum haberi poterit ratio Conf. Wamel. Tom. 1.

tio præfati M. Nicolai in priore electi; ob id, quòd illa prior cassata & irritata non ex vitio personæ ipsius, cum, ut superius diximus, per omnia integram & idoneam habeat qualitatem; sed ex vitioso modo seu forma sic factæ electionis, ut aperto jure decisum est, d. c. Super eo. De elect. Poterit etiam in eadem haberi ratio D. Joannis Martini; quia electio nova, cassatâ hæc priore, omnimodò quoad quosvis idoneos & qualificados libera erit, nec ullo modo frenum aut vinculum injectum habebit ex priore electione quoad personam M. Nicolai inutiliter facta. Cui D. Joanni hac in parte ob stare non poterit quòd in eadem Ecclesiâ jam sit Canonicus: quia licet nemo in eadem Ecclesiâ & sub eodem testio retinere possit plura beneficia etiam simplicia; obtinere tamen & acquirere successivè potest diversa, sic tamen ut uno obtento, si alterum ei conferatur, ipso jure vacet prius, possitque posterius tantum retinere, cap. Literas De concess. prab. Clem. fin. eod. tit. c. 1. de consuetud. lib. 6. Frederic. de sensu consil. 120. Quæsitum est in fine.

De Electionibus.

SUMMARIUM.

Electio Religiosi ex alio Monasterio.

1. Religiosus quomodo possit eligi & transire ad alterius monasterij prælatum.
2. Religioso ad aliud monasterium electo necessaria est superioris sui licentia.
3. Religioso ad alterius monasterij prælatum electo quando superior denegare possit licentiam.
4. Religioso electo, ut superior præstet transiendi licentiam, per quem cogi possit.
5. Religiosus electus petere potest superiorem cogi ad præstandum licentiam.
6. Religioso electo transiendi licentiam præstare potest Prælati electus nondum confirmatus.

CONSILIUM XXII.

CERTUM est Religiosum unius monasterij posse eligi in Abbatem alterius monasterij quod est ejusdem religionis & habitus, c. Constitutus 47. De electio. Clem. 1. de elect. c. si religiosus. De elect. on. lib. 6. * sed non potest hujusmodi electio effectum sortiri, nisi sic ex altero monasterio electus Religiosus, vel ipso, vel electoribus instantibus, prius petat & obtineat licentiam, quòd possit hujusmodi electioni consentire, & intra tempus à jure designatum consentiat, d. c. si religiosus: quâ præcedente licentiâ opus non habet, si ad proprii sui monasterij prælationem eligatur, Archidiacon. in d. c. si religiosus in primis. Et ita quidem hæc præcedens licentia requiritur, ut si sine ea electus Religiosus electioni propriâ auctoritate consentiat, electio evacuetur, & electoribus ipso jure competat potestas aliam electionem faciendi, cap. si religiosus in Extravag. commun. de electionib. Sic ut plerique existiment sequentem licentiam superioris, non expurgare vitium consensu ante licentiam per Religiosum præstiti; cum sic illicite præstando,